Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS KENDELSE (Tiende Afdeling)

2. juni 2016*

»Præjudiciel forelæggelse — etableringsfrihed — grundlæggende rettigheder — respekt for ejendomsretten — særordning vedrørende arv af landbrugsbedrifter — Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder — anvendelsesområde — gennemførelse af EU-retten — foreligger ikke — faktiske omstændigheder i hovedsagen ligger forud for tidspunktet for den pågældende medlemsstats tiltrædelse af Den Europæiske Union — Domstolen åbenbart inkompetent«

I sag C-50/16,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Sąd Rejonowy w Koninie (retten i første instans i Konin, Polen) ved afgørelse af 12. januar 2016, indgået til Domstolen den 28. januar 2016, i sagen:

**Halina Grodecka**

procesdeltagere:

**Józef Konieczka m.fl.,**

har

DOMSTOLEN (Tiende Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, F. Biltgen, og dommerne A. Borg Barthet og M. Berger (refererende dommer),

generaladvokat: M. Wathelet

justitssekretær: A. Calot Escobar,

idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet at træffe afgørelse ved begrundet kendelse i overensstemmelse med artikel 53, stk. 2, i Domstolens procesreglement,

afsagt følgende

* Processprog: polsk.

## Kendelse

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 2 TEUF og 8 TEUF, artikel 1 i den første tillægsprotokol til den europæiske konvention om beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, undertegnet i Rom den 4. november 1950 (herefter henholdsvis »protokol nr. 1« og »EMRK«), EMRK's artikel 14 samt artikel 17, stk. 1, i den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«).

2 Anmodningen er indgivet under en sag anlagt af Halina Grodecka i forbindelse med en anmodning om skifte, efter at Kazimierz Konieczka afgik ved døden den 10. oktober 2000.

### Retsforskrifter

3 I artikel 1058 ff. i Kodeks cywilny (den borgerlige retsplejelov), i den affattelse, der var gældende på tidspunktet for de faktiske omstændigheder i hovedsagen, fastsattes en legal særordning for skifte af landbrugsbedrifter, som omfattede landsbrugsjord på mindst én hektar. I henhold til den borgerlige retsplejelovs artikel 1059 var det således nærmere bestemt kun de arvinger, der ved indledningen af skiftet arbejdede inden for landsbrugssektoren, eller som navnlig havde gennemført en landbrugsuddannelse, der lovligt kunne arve landbrugsbedriften, således at arvinger, som ikke opfyldte disse betingelser, ikke kunne arve. Artikel 1064 i denne lov fastsatte, at den nærmere definition af den erhvervsuddannelse, der ansås som egnet med henblik på udøvelsen af landbrugsvirksomhed, og som gav mulighed for at arve en landbrugsbedrift, var fastsat ved anordning fra ministerrådet.

4 I henhold den borgerlige retsplejelovs artikel 1063 ville landbrugsbedriften alene overgå til arvingerne i overensstemmelse med de almindelige principper, såfremt hverken arveladers ægtefælle eller forældre, som indgik i den legale arveordning, opfyldte betingelserne for at kunne arve en sådan bedrift.

5 Endelig fastslår den borgerlige retsplejelovs artikel 925, at boet overgår til arvingen fra den dag, hvor afdøde afgik ved døden.

### Tvisten i hovedsagen og det præjudicielle spørgsmål

6 Den tvist, der verserer for Sąd Rejonowy w Koninie (retten i første instans i Konin, Polen), vedrører en anmodning om boopgørelse indgivet af Halina Grodecka, efter at Kazimierz Konieczka afgik ved døden den 10. oktober 2000. Den omhandlede arv består navnlig af en landbrugsbedrift med et areal på mere end én hektar.

7 Af forelæggelsesafgørelsen fremgår, at proceduren med henblik på boopgørelse især har til formål at fastslå, om boet eller en del heraf har karakter af landbrugsbedrift, samt udpege arvingen eller arvingerne på baggrund af de regler, der finder anvendelse på de faktiske omstændigheder i hovedsagen. Kravet om, at denne karakter skal være fastslået, vedrørte alene skifter, der som i dette tilfælde var påbegyndt før den 14. februar 2001, på hvilken dato dom af 31. januar 2001 afsagt af Trybunał Konstytucyjny (forfatningsdomstol, Polen) blev offentliggjort, hvorved bestemmelserne om den pågældende særordning blev erklæret forfatningsstridige. På denne baggrund er bestemmelserne efterfølgende blevet ophævet.

8 Den forelæggende ret er i tvivl om, hvorvidt de anførte bestemmelser er i overensstemmelse med protokol nr. 1 og chartrets artikel 17, stk. 1. Ved at fastsætte bestemte materielle begrænsninger for den del af arven, der omfatter en landbrugsbedrift, fratager de pågældende bestemmelser således arvingerne en arv, der tilkommer dem. En arving, som ikke besad de nødvendige kvalifikationer for at arve en landbrugsbedrift, ville således de facto få denne del af arven eksproprieret af den polske stat.

9 Endvidere er den forelæggende ret af den opfattelse, at de i hovedsagen omhandlede bestemmelser kan være i strid med EMRK's artikel 14 og artikel 8 TEUF, og spørgsmålet opstår, om den sondring, der er fastsat mellem de arveberettigede arvinger på grundlag af de materielle kriterier, der er fastsat i den nationale lovgivning, er begrundet.

10 På denne baggrund har Sąd Rejonowy w Koninie (retten i første instans i Konin) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»Skal artikel 2 TEUF og 8 TEUF, artikel 1 i protokol nr. 1, EMRK's artikel 14 og chartrets artikel 17, stk. 1, der forankrer principperne om lighed, forbud mod forskelsbehandling og beskyttelse af ejendomsretten, forstås således, at de er til hinder for nationale bestemmelser, der begrænser overdragelse af landbrugsbedrifter ved arv, når en arving, med polsk eller andet statsborgerskab, ikke opfylder visse materielle betingelser fastsat ved lov og præciseret i en gennemførelsesretsakt?«

## Om Domstolens kompetence

11 Den forelæggende ret ønsker nærmere bestemt oplyst, om EU-retten er til hinder for, at nationale bestemmelser begrænser en arvings ret til at arve en landbrugsbedrift, når arvingen ikke opfylder visse materielle betingelser, der vedrører den pågældendes evne til at drive denne.

12 I henhold til artikel 53, stk. 2, i Domstolens procesreglement kan Domstolen, når det er åbenbart, at den ikke har kompetence til at behandle en sag, til enhver tid efter at have hørt generaladvokaten beslutte at træffe afgørelse ved begrundet kendelse uden at fortsætte sagens behandling.

13 Denne bestemmelse bør anvendes i den foreliggende sag.

14 For det første skal det bemærkes, at Domstolen kun har kompetence til at fortolke direktivet med hensyn til dets anvendelse i en ny medlemsstat fra tidspunktet for dennes tiltrædelse af Den Europæiske Union (jf. i denne retning dom af 15.6.1999, Andersson og Wåkerås-Andersson, C-321/97, EU:C:1999:307, præmis 31, og af 10.1.2006, Ynos, C-302/04, EU:C:2006:9, præmis 36, samt kendelse af 5.11.2014, VG Vodoopskrba, C-254/14, ikke trykt i Sml., EU:C:2014:2354, præmis 10).

15 Imidlertid fremgår det af forelæggelsesafgørelsen, at de faktiske omstændigheder i hovedsagen har fundet sted forud for Den Polske Republiks tiltrædelse af Unionen, dvs. den 1. maj 2004. Arvelader, hvis arv er genstand for hovedsagen, afgik nemlig ved døden den 10. oktober 2000. I henhold til den borgerlige retsplejelovs artikel 925 overgik arven til arvingen på denne sidstnævnte dato.

16 For det andet bemærkes hvad nærmere bestemt angår den ønskede fortolkning af artikel 2 TEUF og 8 TEUF samt chartrets artikel 17, at det fremgår af chartrets artikel 51, stk. 1, at dets bestemmelser retter sig til medlemsstaterne, når de gennemfører EU-retten. Såvel artikel 6, stk. 1, TEU som chartrets artikel 51, stk. 2, præciserer, at chartrets bestemmelser på ingen måde udvider Unionens kompetencer, der er fastlagt i traktaterne.

17 Imidlertid vedrører hovedsagen en anmodning om skifte på grundlag af materielle og proceduremæssige bestemmelser i polsk ret, og ingen oplysninger i forelæggelsesafgørelsen giver grundlag for at konkludere, at disse bestemmelser gennemfører EU-retten som omhandlet i chartrets artikel 51, stk. 1, eller at de vedrører en »aktivitet« som anført i artikel 8 TEUF.

18 Som følge heraf har Domstolen ikke kompetence til at besvare det forelagte spørgsmål, for så vidt som det vedrører en fortolkning af artikel 2 TEUF og 8 TEUF samt chartrets artikel 17 (jf. i denne retning dom af 22.12.2010, Omalet, C-245/09, EU:C:2010:808, præmis 18, og kendelse af 30.5.2013, Fierro og Marmorale, C-106/13, ikke trykt i Sml., EU:C:2013:357, præmis 11-14 og den deri nævnte retspraksis).

19 Hvad endelig angår den ønskede fortolkning af artikel 1 i protokol nr. 1 og EMRK's artikel 14 er det ganske vist korrekt, at disse bestemmelser er delvist sammenfaldende med chartrets artikel 17 vedrørende respekt for ejendomsretten og ligeledes med chartrets artikel 21 vedrørende forbuddet mod forskelsbehandling. Som det dog allerede er konstateret i denne kendelses præmis 17, indeholder forelæggelsesafgørelsen ingen konkrete oplysninger, der tyder på, at genstanden for tvisten i hovedsagen har nogen tilknytning til EU-retten. I et sådant tilfælde har Domstolen ikke kompetence til at tage stilling til et præjudicielt spørgsmål (jf. i denne retning kendelse af 1.3.2011, Chartry, C-457/09, EU:C:2011:101, præmis 25 og 26 og den deri nævnte retspraksis).

20 Henset til de ovenfor anførte betragtninger skal det i medfør af artikel 53, stk. 2, i Domstolens procesreglement fastslås, at Domstolen åbenbart ikke har kompetence til at besvare det af Sąd Rejonowy w Koninie (retten i første instans i Konin) forelagte spørgsmål.

## Sagens omkostninger

21 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser bestemmer Domstolen (Tiende Afdeling):

**Det er åbenbart, at Den Europæiske Unions Domstol ikke har kompetence til at besvare det af Sąd Rejonowy w Koninie (retten i første instans i Konin, Polen) forelagte spørgsmål.**

Underskrifter